EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.7.2020
COM(2020) 329 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Uus lähenemisviis Atlandi ookeani piirkonna merestrateegiale – Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0

Euroopa Liidu Atlandi ookeani piirkonna säästva, vastupanuvõimelise ja konkurentsivõimelise meremajanduse ajakohastatud tegevuskava

{SWD(2020) 140 final}

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS 2
2. ELi ATLANDI OOKEANI PIIRKONNA SÄÄSTVA, VASTUPANUVÕIMELISE JA KONKURENTSIVÕIMELISE MEREMAJANDUSE ÜHINE VISIOON 3
3. SAMBAD 4
I SAMMAS. ATLANDI OOKEANI SADAMAD KUI MEREMAJANDUSE VÄRAVAD JA KESKUSED 4
1. eesmärk. Sadamad kui Atlandi ookeani piirkonna kaubandusväravad 5
2. eesmärk. Sadamad kui ettevõtluse katalüsaatorid 5
II SAMMAS. MERENDUSALASED TULEVIKUOSKUSED JA TEADMISED 6
3. eesmärk. Kvaliteetne haridus, koolitus ja elukestev õpe 6
4. eesmärk. Maailmamerealased teadmised 6
III SAMMAS. TAASTUV MEREENERGIA 7
5. eesmärk. CO_2-neutraalsuse edendamine taastuva mereenergia abil 7
IV SAMMAS. ELUJÕULINE OOKEAN JA VASTUPANUVÕIMELISED RANNIKUALAD 8
6. eesmärk. Rannikualade suurem vastupanuvõime 9
7. eesmärk. Võitlus merereostuse vastu 9
4. TEGEVUSKAVA JUHTIMINE 10
4.1. KOORDINEERIMINE 10
4.2. RAKENDAMINE JA ARUANDLUS 10
4.3. RAHASTAMINE JA FONDIDE KASUTUSELEVÕTT 11
5. LAIEMAD SEOSED JA BREXIT 12
6. KOKKUVÕTE 13

1. SISSEJUHATUS

Atlandi ookeani merestrateegia[1] võeti vastu 2011. aastal, et toetada meremajanduse säästvat arengut Atlandi ookeaniga piirnevates ELi liikmesriikides. Strateegia elluviimiseks esitas Euroopa Komisjon 2013. aastal Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava[2]. Selleks et anda uut hoogu säästvale meremajandusele, mis võib luua töökohti, on pärast sidusrühmadega konsulteerimist aeg ajakohastada piirkondliku koostöö prioriteete ning aidata Euroopal taastuda praegusest COVID-19 pandeemiast põhjustatud enneolematust sotsiaal-majanduslikust kriisist.

Atlandi ookeani meremajanduse kogulisandväärtus oli 2017. aastal 73,4 miljardit eurot ja sektoris töötas 1,29 miljonit inimest. See on ELi suurim mereala ja moodustab 36 % ELi meremajanduse kogulisandväärtusest. Eeldatakse, et praegune kriis kahjustab mitut Atlandi ookeani piirkonna meremajanduse sektorit; eelkõige ranniku- ja mereturismi, mis on Atlandi ookeani meremajanduse suurim sektor, mille kogulisandväärtus on 27 miljardit eurot ja mis annab tööd 0,76 miljonile inimesele.

Vastuseks COVID-19 kriisile on Euroopa Komisjon juba võtnud mitmesuguseid meetmeid. Eelkõige selleks, et korvata koroonaviiruse pandeemia põhjustatud majanduslikku ja sotsiaalset kahju, taaskäivitada Euroopa majandus ning kaitsta ja luua töökohta, esitas Euroopa Komisjon 27. mail ettepaneku mahuka taastekava kohta. Selleks et taastamine oleks kõigi liikmesriikide jaoks kestlik, ühtlane, kaasav ja õiglane, on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku luua uus taasterahastu Next Generation EU,[3] mille maht on 750 miljardit eurot ja mis on osa võimsast, ajakohasest ja uuendatud pikaajalisest ELi eelarvest.

ELi majanduse taastamiseks tehtavad jõupingutused keskenduvad kestlikkuse põhimõttele, mis on aluseks Euroopa Komisjoni poolt 2019. aasta detsembris vastu võetud Euroopa rohelisele kokkuleppele[4]. Selle ambitsioonika meetmepaketi eesmärk on muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks ning edendada meie planeedi, majanduse ja inimeste tervist.

Euroopa rohelises kokkuleppes rõhutatakse meremajanduse keskset rolli kui olulist tegurit, mis võimaldab neid eesmärke saavutada. Ookeanide rolli kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel tunnistatakse üha enam. Meremajanduse sektor saab aidata kaasa puhtale energiale üleminekule, eelkõige kasutades ära avamere taastuvenergia kasvavat potentsiaali ja hallates mereruumi säästvamalt.

Lisaks võib see sektor aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele, edendades looduspõhiseid lahendusi ning parandades vee- ja mereressursside kasutamist, näiteks soodustades uute valguallikate tootmist ja kasutamist, mis võib leevendada survet põllumajandusmaale. Sel eesmärgil võttis Euroopa Komisjon Euroopa rohelise kokkuleppe keskse osana 20. mail vastu ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030,[5] et kaitsta loodust ja peatada ökosüsteemide seisundi halvenemine. Samal ajal on Euroopa Komisjon vastu võtnud ka strateegia „Talust taldrikule“[6] õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks.

[1] COM(2011) 782 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782
[2] COM(2013) 279 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1395674057421&uri=CELEX:52013DC0279
[3] COM(2020) 456 final
[4] COM(2019) 640 final
[5] COM(2020) 380 final
[6] COM(2020) 381 final

Lisaks on EL osana majanduse taastamiseks tehtavatest jõupingutustest võtnud vastu poliitikasuunised turismi kohta, et võimaldada kogu Euroopal kasu saada rahulikust ja eelkõige ohutust turismihooajast. Teatises turismi ja transpordi kohta 2020. aastal ja pärast seda rõhutatakse ka seda, kui oluline on kaitsta ja taastada Euroopa maismaa ja mere looduskapitali kooskõlas kestliku meremajanduse ja keskkonnasäästliku majanduse strateegilise lähenemisviisiga.

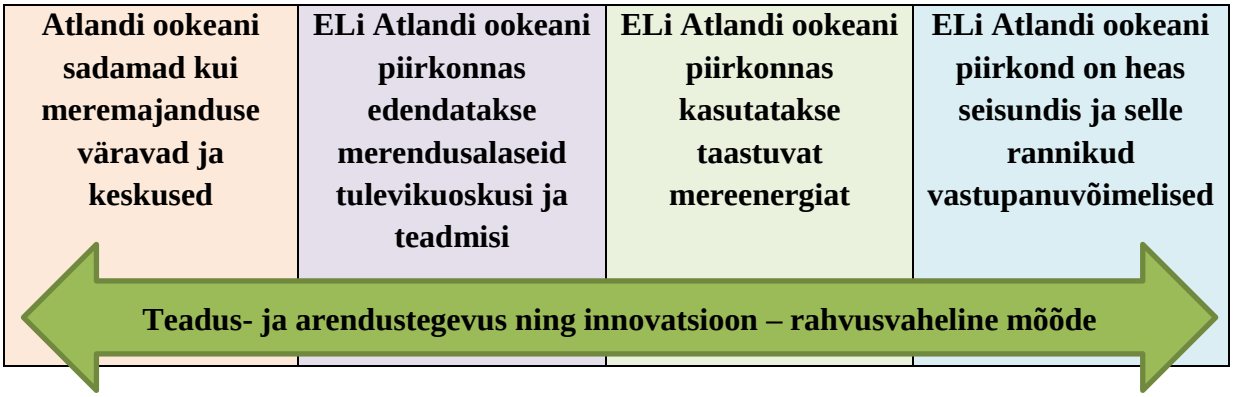
Läbivaadatud tegevuskava aitab kaasa majanduse taastamiseks tehtavatele jõupingutustele meremajanduses, keskendudes peamistele sektoritele, milles on ühendatud kestlik üleminek ja suur töökohtade loomise potentsiaal Atlandi ookeani rannikukogukondades. Näiteks lisaks kestliku rannikuturismi edendamisele pakub üleminek avamere taastuvatele energiaallikatele Atlandi ookeanil märkimisväärseid tööhõivevõimalusi. Käesolevas tegevuskavas soovitatud keskkonnahoidlik laevandus ja uuenduslik sadamategevus aitavad vähendada ELi CO_2-jalajälge ja ökoloogilist jalajälge.

Tegevuskava on pika protsessi tulemus, mis algas 2018. aastal avaldatud vahekokkuvõttega[7] ning jätkus alt üles suunatud konsultatsioonidega[8] sidusrühmade ja Atlandi ookeani äärsete liikmesriikidega. Vahekokkuvõte näitas, et Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava raames on käivitatud üle 1 200 uue merendusprojekti ja tehtud peaaegu kuue miljardi euro väärtuses investeeringuid, peamiselt ELi eelarvest. Samuti rõhutati selles vajadust parandada kava temaatilist suunitlust ja juhtimisstruktuuri ning kehtestada järelevalveraamistik.

2. ELi ATLANDI OOKEANI PIIRKONNA SÄÄSTVA, VASTUPANUVÕIMELISE JA KONKURENTSIVÕIMELISE MEREMAJANDUSE ÜHINE VISIOON

Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava 2.0 läbivaatamise eesmärk on avada Atlandi ookeani piirkonnas meremajanduse potentsiaal, säilitades samas mereökosüsteeme ning aidates kaasa kliimamuutustega kohanemisele ja nende leevendamisele. See on kooskõlas kestliku arengu ülemaailmsete kohustustega ja täielikult integreeritud Euroopa Komisjoni 2019.–2024. aasta poliitilistesse prioriteetidesse, nagu Euroopa roheline kokkulepe, inimeste hüvanguks toimiv majandus ja Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine.

Tegevuskava eesmärk on saavutada seitse eesmärki nelja temaatilise samba raames konkreetsete meetmete abil, millesse kaasatakse kõik asjaomased Atlandi ookeani sidusrühmad:

[7] SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf

[8] Euroopa Komisjon korraldas 2018. aasta septembrist novembrini mitu sidusrühmade seminari Gran Canarias (Hispaania), Viana do Castelos (Portugal), Dublinis (Iirimaa), Liverpoolis (Ühendkuningriik) ja Bordeaux's (Prantsusmaa). Seminaride tulemused on kättesaadavad internetis: https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4400

3. SAMBAD

Uus tegevuskava koosneb neljast sambast, millest ühise visiooni elluviimisel lähtutakse. Sambad on oma olemuselt lahutamatult seotud ja piirkondadevahelised. Need neli sammast käsitlevad peamisi probleeme ja nende eesmärk on edendada kestlikku meremajandust ning aidata kaasa suuremale territoriaalsele koostööle ja ühtekuuluvusele ELi Atlandi ookeani piirkonnas. Galway[9] ja Belémi[10] avalduste ning Atlandi ookeani alaste teadusuuringute liidu[11] raames rakendatud meetmed hõlmavad kõiki sambaid. Need annavad tegevuskavale rahvusvahelise mõõtme ja toetavad selle rakendamist, nende abil paraneb arusaam muutuvast Atlandi ookeanist ja selle mõjust rannikukogukondadele ning töötatakse välja uuenduslikke lahendusi.

Sambad keskenduvad probleemidele, mida üks rannikupiirkond ja riik üksi ei suuda lahendada, või valdkondadele, kus rannikualade inimeste parema elukorralduse nimel on tõhusam koos tegutseda.

Konsultatsiooniprotsessist ja viie ELi liikmesriigiga peetud aruteludest saadud tagasiside on aidanud kindlaks määrata konkreetsed, kuid omavahel seotud ja üksteist vastastikku tugevdavad **eesmärgid ja meetmed**. Kokkulepitud eesmärgid ja meetmed ei ole ammendavad.

Käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumendis kirjeldatakse üksikasjalikult konkreetseid meetmeid ja vastavaid rakendusvõimalusi iga samba raames.

I SAMMAS. ATLANDI OOKEANI SADAMAD KUI MEREMAJANDUSE VÄRAVAD JA KESKUSED

Rannikuturism, vesiviljelus, laevaehitus, samuti kasvavad tööstusharud, nagu taastuvad mereenergiaallikad, on sadamate tegevuse keskmes või sellega tihedalt seotud. Sadamad võivad mängida olulist rolli kõnealuste sektorite kestlikus arengus ja üleminekul vähese CO_2 heitega majandusele. Selle võimaluse ärakasutamiseks tuleb uuesti kaaluda Atlandi ookeani sadamate rolli ja potentsiaali. Samas tuleb tugevdada sadamaoperaatorite rolli meremajanduse katalüsaatoritena. Teisest küljest peavad sadamad tegema omavahel koostööd, et koondada arukate taristute rahastamist ja paremini kavandada suutlikkuse arendamist, et tulla toime kaubanduse kasvuga.

Merendusalane innovatsioon võib aidata kaasa merendussektori tekitava süsinikuheite vähendamisele. Näiteks on olemas tehnoloogiad laevade tekitatud süsinikuheite vähendamiseks. Nende hulka kuuluvad veeldatud maagaas, vesiniku tootmine, õhklibestamine, tuule jõul liikumine ja heitgaasitehnoloogiad. Alternatiivkütuste laadimis- ja tankimistaristu paigaldamine sadamatesse ja kaubaterminalidesse, sealhulgas sildunud laevade jaoks, parandaks märkimisväärselt rannikualade õhukvaliteeti.

Eespool nimetatud vajaduste rahuldamiseks on sambal **kaks konkreetset eesmärki** ja hulk konkreetseid meetmeid.

[9] 24. mail 2013 kirjutasid Euroopa Liit, Kanada ja Ameerika Ühendriigid alla Atlandi ookeani alast koostööd käsitlevale kokkuleppele. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/galway_statement_atlantic_ocean_cooperation.pdf#view=fit&pagemode=none

[10] Euroopa Liit, Brasiilia ja Lõuna-Aafrika allkirjastasid 13. juulil 2017 Belémi avalduse Atlandi ookeaniga seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitleva lepingu. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/belem_statement_2017_en.pdf

[11] Atlandi ookeani alaste teadusuuringute liit (AORA) hõlmab ELi, Ameerika Ühendriike ja Kanadat. Tänu AORA-le on Atlandi ookeani alaste teadusuuringutega seotud praegu juba ligikaudu 25 projekti, milles osaleb üle 500 rahvusvahelise uurimisrühma. https://www.atlanticresource.org/aora

1. eesmärk. Sadamad kui Atlandi ookeani piirkonna kaubandusväravad

Meetmed
► Arendada Atlandi ookeanis TEN-T meremagistraale ► Luua 2025. aastaks roheliste sadamate võrgustik ► Edendada lähimerevedusid Atlandi ookeani piirkonnas Iirimaa paremaks integreerimiseks ► Käivitada veeldatud maagaasi käsitlev Atlandi ookeani strateegia ► Töötada välja keskkonnasäästlikud stimuleerimiskavad sadamataristu ajakohastamiseks ► Töötada ühiselt välja Atlandi ookeani sadamate jäätme- ja käitlemiskavad

2. eesmärk. Sadamad kui ettevõtluse katalüsaatorid

Meetmed
► Töötada Atlandi ookeani sadamate jaoks välja sinist majandust kiirendavad kavad, et innovatiivsed ettevõtted saaksid oma tegevust laiendada. ► Jagada parimaid tavasid, vahetada ideid ja lahendada probleeme ühiselt ► Laiendada andmekogumist, et see ei piirduks traditsiooniliste (logistika) andmetega ► Suurendada teabevahetust ja andmete kättesaadavust sadamate majandusliku potentsiaali kohta

II SAMMAS. MERENDUSALASED TULEVIKUOSKUSED JA TEADMISED

Innovatsioonisaavutuste ja meremajanduse tehnoloogia kiireks kasutuselevõtuks on tähtsal kohal õiged oskused. Ettevõtlusteabel põhinev, spetsiaalne merendusharidus ja -koolitus võib meelitada noori talente meremajanduse juurde, stimuleerida tootlikkust ja suurendada ELi Atlandi ookeani piirkonna konkurentsivõimet.

Kuigi kohalikul ja piirkondlikul tasandil tegutsevad juba spetsialiseerunud klastrid, võib tõhus merepiirkondlik koostöö hõlbustada kvalifitseeritud töötajate piiriülest liikumist, et vastata tööturu muutuvale nõudlusele. Teine tähelepanu all olev valdkond on maailmamerealased teadmised. Maailmamerealaste teadmistega kodanikud oskavad oma igapäevakäitumist kohandada, et teha teadlikke ja vastutustundlikke otsuseid, mis edendavad ookeanide majandamist ühisel loomisel põhineva lähenemisviisi kaudu[12].

Eespool nimetatud vajaduste rahuldamiseks on sambal **kaks konkreetset eesmärki** ja hulk konkreetseid meetmeid.

3. eesmärk. Kvaliteetne haridus, koolitus ja elukestev õpe

Meetmed

- Teha kindlaks merendusalaste oskuste puudujäägid ELi Atlandi ookeani piirkonnas
- Ühtlustada andmekogumist meremajanduse valdkonnas
- Luua ettevõtlusteabe süsteem ja edendada kontaktkeskusi, et parandada koostööd ettevõtete ja koolitusteenuse osutajate vahel
- Teha vastastikuse õppimise kaudu kindlaks parimad tavad tööandjate ja tööotsijate kokkuviimiseks, et selliselt häid ideid saada
- Kasutada olemasolevaid teabeplatvorme töövõimaluste loomiseks ja kasutada ära nende potentsiaali meremajanduse töökohtade jaoks

4. eesmärk. Maailmamerealased teadmised

Meetmed

- Käivitada Atlandi ookeaniga seotud teadmiste katseõppekava
- Luua 2025. aastaks 25 nn Atlandi sinist kooli
- Rakendada maailmamerealaseid teadmisi (levitamine) asjakohastes projektides
- Kasutada Atlandi ookeani ülest noortefoorumit
- Kaasata kodanikke ookeanidega seotud meetmetesse ELi Atlandi ookeani piirkonnas
- Kaasata kodanikke Euroopa merenduspäeva, rahvusvahelise ookeanide päeva ja tulevase EU4Ocean platvormi raames korraldatavatesse üritustesse

[12] Nagu on märgitud Atlandi-üleses rakendusstrateegias, mille on koostanud Atlandi ookeani alaste teadusuuringute liidu maailmamerealaste teadmiste töörühm ja mida toetab programm „Horisont 2020“.

III SAMMAS. TAASTUV MEREENERGIA

Euroopa rohelises kokkuleppes rõhutatakse avamere tuuleenergia tootmise olulist rolli üleminekul kliimaneutraalsele majandusele. Selles rõhutatakse vajadust mereruumi säästvama majandamise järele, et kasutada ära avamere tuuleenergia potentsiaal. Selle aluseks on edukas piirkondlik koostöö, mida Atlandi ookeani merestrateegia ja selle tegevuskava raames aktiivselt edendatakse. Seda silmas pidades esitab komisjon 2020. aasta neljandas kvartalis strateegia avamere taastuvenergia arendamiseks ELis. See peaks muu hulgas tuginema Atlandi ookeani piirkonna tegevuskavale 2.0.

ELi Atlandi ookeani piirkond on uute taastuvate mereenergiaallikate,[13] eelkõige ookeanienergia ja avamere ujuvtuulikute arendamise liider ja katsetaja. Järgmise arenguetapi, nimelt edukate prototüüpide turuküpsuse saavutamiseks on oluline säilitada tehnoloogiline juhtpositsioon, hoida talente ja tagada taskukohane puhas energia, võttes samas arvesse võimalikku mõju merekeskkonnale ja selle leevendamise viise.

Atlandi ookeani piirkonna merestrateegias osalevad riigid on teinud mereruumi planeerimisel tihedat koostööd.

Selle samba raames käsitletakse mitut omavahel seotud probleemi, nagu juurdepääsu suurendamine rahastamisele, vajaliku poliitilise toetuse ja üldsuse heakskiidu saamine, teadmiste jagamise hõlbustamine ja parimate tavade kasutamine kogu piirkonnas.

Eespool nimetatud vajaduste rahuldamiseks on sambal **üks konkreetne eesmärk** ja hulk konkreetseid meetmeid.

5. eesmärk. CO_2-neutraalsuse edendamine taastuva mereenergia abil

Meetmed

- Seada konkreetsed eesmärgid taastuva mereenergia kasutuselevõtuks Atlandi ookeani piirkondades, võttes arvesse nende keskkonnamõju
- Määrata kindlaks parimad kohad mere taastuvenergia (sealhulgas avamere tuuleenergia) rajatistele ja nendega piirnevatele sadamatele Atlandi ookeani ääres, võttes arvesse võimalikku mõju merekeskkonnale
- Rakendada stiimuleid innovatiivsete taastuvenergiarajatiste kasutuselevõtuks
- Koondada mitmesugused ELi Atlandi ookeani piirkonda hõlmavad taastuva mereenergia algatused, võttes aluseks Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava (SET-kava) põhimõtted ja selle eesmärkide edendamise
- Suurendada asjakohaste kommunikatsioonivahendite kaudu üldsuse teadlikkust taastuvast mereenergiast Atlandi ookeanis
- Tugevdada koostööd Euroopa ookeanienergiasektoris.
- Töötada välja konkreetne ookeanienergia raamistik ELi Atlandi ookeani piirkonna saarte jaoks

[13] Taastuv mereenergia hõlmab avamere tuuleenergiat (merepõhja kinnitatud või ujuvtuulikud) ning ookeanienergiat (laine- ja loodeteenergia).

IV SAMMAS. ELUJÕULINE OOKEAN JA VASTUPANUVÕIMELISED RANNIKUALAD

ELi Atlandi ookeani rannik on ohualdis, arvestades suuremahulist inimtegevust selles piirkonnas. Ka suured tormid, üleujutused ja erosioonid mõjutavad omal moel suurt osa rannikust ning kliimamuutused tõenäoliselt veelgi rohkem. ÜRO valitsustevahelise kliimamuutuste rühma[14] eriaruanne ookeanide ja krüosfääri kohta muutuvas kliimas[15] ning Copernicuse Maa seire programmi[16] iga-aastases ookeanide seisundit käsitlevas aruandes[17] prognoositakse meretaseme jätkuvat tõusu kiirenevas tempos ja äärmuslike ilmastikunähtuste (mere soojalained, tormiaju) sagenemist.

Rannikuelupaikade ja bioloogilise mitmekesisuse ning haavatava taristu ja majandustegevuse kaitsmiseks on vaja kliimariskide juhtimise ja kliimamuutustega kohanemise meetmeid. Mere- ja rannikuelupaiku tuleks säilitada ja väärtustada, pidades eelkõige silmas mere- ja rannikuturismi uute vormide arendamist. Selles konkreetses majandussektoris peaksid juhtpõhimõteteks olema ringmajandus, nullsaaste, energiatõhusus ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, et töötada välja säästvamad tavad, mis toovad kogu aasta jooksul kasu kohalikule arengule ja tööhõivele.

Kuigi laevandus on viimastel aastakümnetel muutunud ohutumaks, on juhuslike nafta- ja teiste ohtlike ainete leketest tulenev merereostus endiselt suur oht. Lekete riskide ja nende mõju tõhus juhtimine nõuab valdkondadevahelist koostööd ja tööd piirkondlikul tasandil.

Teine suur probleem on merereostus ja eelkõige plastid. Materjalid, mida saaks edukalt ringlusse võtta, saastavad Atlandi ookeani randu ja kahjustavad keskkonda. Neid saaks koguda ja suunata tagasi majandusse, muutes selle ringluspõhisemaks. Rannikualad ja kodanikud saavad koordineeritud meetmete süsteemi abil töötada välja Atlandi ookeani piirkonna mereprügi käsitleva strateegia, mis täiendab Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (OSPAR)[18] raames käimasolevaid algatusi, ELi merestrateegia raamdirektiivi[19] ja ELi plastistrateegiat[20]. Teadusuuringud on ka näidanud, et veealune müra võib avaldada mereloomadele mitmesugust kahjulikku mõju alates käitumise muutumisest ja lõpetades surmaga. Euroopa rohelise kokkuleppe missioonivaldkond „Ookeanide, merede ning ranniku- ja maismaavete hea seisund“ on eriti oluline Atlandi ookeani hea seisundi säilitamiseks ja taastamiseks ning vastupanuvõimelise ranniku tagamiseks.

Eespool nimetatud vajaduste rahuldamiseks on sambal **kaks konkreetset eesmärki** ja hulk konkreetseid meetmeid.

[14] ÜRO valitsustevahelisele kliimamuutuste rühmale tehti ülesandeks hinnata kliimamuutusi käsitlevaid teaduslikke tõendeid.
[15] https://www.ipcc.ch/srocc/home/
[16] www.copernicus.eu
[17] http://marine.copernicus.eu/2nd-ocean-state-report-available/, http://marine.copernicus.eu/3rd-ocean-state-report-now-available/
[18] Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon (OSPARi konventsioon) oli allakirjutamiseks avatud Oslo ja Pariisi komisjoni ministrite kohtumisel Pariisis 22. septembril 1992. See võeti vastu koos lõppdeklaratsiooni ja tegevuskavaga. Kõik viis ELi liikmesriiki, kes on kaasatud Atlandi ookeani piirkonna strateegiasse, on OSPARi liikmed.
[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32008L0056
[20] COM(2018) 28

6. eesmärk. Rannikualade suurem vastupanuvõime

Meetmed

- Luua kõikehõlmav hoiatus- ja seiresüsteem, võttes arvesse kliimamuutustest tingitud tormide ja üleujutuste arvu suurenemist
- Arendada sünergiat olemasolevate ELi taristute vahel rannikualade seireks ja kaitseks, samuti hoiatamiseks ja järelevalveks, ning edendada kohapealsete ookeanide vaatluskeskuste arendamist
- Arendada välja katsealad ja -valdkonnad rannikualade kaitsemeetodite katsetamiseks ning edendada looduspõhiseid lahendusi
- Edendada säästvaid tavasid ranniku- ja mereturismis
- Koostada ülevaade riiklikest ja piirkondlikest kliimamuutustega kohanemise strateegiatest ja meetmetest, mis on seotud riskihindamiste ja riskijuhtimiskavadega, jagada parimaid tavasid
- Korraldada Atlandi ookeani rannikukogukondadele teabekampaaniaid
- Harida noori ja rannikukogukondi rannajoone arengu ja meretaseme tõusuga kohanemise võimaluste alal
- Jagada parimaid tavasid mereruumi planeerimise kohaldamise kohta seoses rannikualade kohanemise ja vastupanuvõimega ning kohaldatavate keskkonnamõju hindamiste (KMH,[21] KSH,[22] AA[23]) kohta.
- Kaardistada rannikuäärseid märgalasid nende säilitamiseks ja nende kui CO_2 sidujate rolli jälgimiseks

7. eesmärk. Võitlus merereostuse vastu

Meetmed

- Töötada välja „prügivabade“ rannikukogukondade katseprojekt
- Kasutada olemasolevaid vahendeid, et teha kindlaks mereprügi peamised allikad, liikumisteed ja kolded, samuti juhuslik või tahtlik merereostus
- Edendada ringmajandusel põhinevaid ettevõtlusmeetmeid, töötada välja stiimulid ja keskkonnaalased sertifitseerimissüsteemid

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1–21), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/52/EL (ELT L 124, 25.4.2014, lk 1–18).

[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30–37).

[23] Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992), muudetud nõukogu 27. oktoobri 1997. aasta direktiiviga 97/62/EÜ (EÜT L 305, 8.11.1997, lk 42), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1), nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/105/EC (EÜT L 363, 20.12.2006, lk 368), nõukogu 13. mai 2013. aasta direktiiviga 2013/17/EL (ELT L 158, 10.6.2013, lk 193).

- Käivitada ühismeetmed, et teavitada üldsust probleemi olemusest, nt rannakoristuspäevad, mil kogukonnad puhastavad üheskoos randasid
- Edendada mereprügi püüdmise meetmeid, et motiveerida kalureid tavapärase püügi käigus võrkudesse sattunud jäätmeid kaldale tooma
- Osaleda OSPARi konventsiooni raames mereprügi piirkondliku tegevuskava ühismeetmete rakendamises
- Edendada merestrateegia raamdirektiivi kohaselt ELi liikmesriikidelt nõutavate meetmete koordineeritud ja tõhusat rakendamist võitluses mereprügi ja veealuse müraga.
- Toetada liidu elanikkonnakaitse mehhanismi ning Bonni ja Lissaboni kokkulepete raames tehtavat tööd tahtliku ja juhusliku reostuse tõhusaks ennetamiseks, selleks valmisolekuks ja sellele reageerimiseks
- Edendada sektoritevahelist koostööd koordineeritud reageerimiseks merel ja rannaaladel

4. TEGEVUSKAVA JUHTIMINE

4.1. KOORDINEERIMINE

Poliitiline koordineerimine on merendusküsimuste eest vastutavate ministrite ülesanne. Need ministrid määratakse osalevate riikide poolt. Liikmesriigid määravad kindlaks põhilised poliitilised suunised (sh Atlandi ookeani piirkonna strateegia geograafia), teevad kokkuvõtte algatuse rakendamisest ja rõhutavad isevastutust selle eest. Liikmesriigid võivad Euroopa Komisjoniga konsulteerides otsustada laiendada Atlandi ookeani piirkonna strateegia liikmesust igale huvitatud riigile.

Tegevuse koordineerimise tagab Atlandi strateegia komitee, kes tegutseb oma ülesannete raames tegevuskava otsuseid tegeva (täitev)organina ja tagab rannikualade esindajate nõuetekohase kaasamise (kooskõlas ELi liikmesriikide vastava põhiseadusliku raamistikuga). Asjaomaste rahastamis- ja finantseerimisasutuste ning muude asutuste esindajaid võib kutsuda vaatlejatena igal üksikjuhul eraldi (nt koosoleku päevakorra põhjal). Euroopa Komisjon on kõnealuse komitee alaline liige.

Juhtorganite täpsed tingimused, rollid ja kodukord määratakse kindlaks spetsiaalses töökorralduses.

4.2. RAKENDAMINE JA ARUANDLUS

Tegevuskavaga kutsutakse rannikupiirkondi, erasektorit, teadlasi, riigiasutusi ja muid osalejaid üles alustama eesmärkidele vastavate projektide väljatöötamist. Olemasolevad ja uued partnerlused ELi Atlandi ookeani piirkonnas peaksid kasutama tegevuskava raamistikku teadmiste vahetamiseks ja innovatsiooniks.

Tõhusa rakendamise võimaldamiseks peavad mitu põhitingimust olema täidetud ja selged otsused tehtud varases etapis. Need tingimused on järgmised:

- liikmesriigid peavad läbivaadatud tegevuskava heaks kiitma, enne kui seda saab rakendada; osalevad riigid peavad kinnitama, et tegevuskava prioriteedid hõlmavad eri poliitikavaldkondi, ministeeriume ja valitsemistasandeid; nad panevad paika prioriteedid, võtavad kontrolli ja vastutuse, ühendavad poliitikavaldkonnad ja

rahalised vahendid riigi tasandil ning soodustavad piirkondlike asutuste ja erainvestorite osalemist olemasolevates mehhanismides ja raamistikes ning tagavad asjakohased vahendid ja ressursid, mis põhinevad riigi suutlikkusel;

- Atlandi strateegia komitee vaatab tegevuskava korrapäraselt läbi ja ajakohastab seda (st määrab kindlaks selle prioriteetsed valdkonnad ja ajakohastab neid) ning teeb ettepanekuid / kiidab heaks juhtalgatusi ja võib valib projekte;
- Euroopa Komisjon edendab strateegilist lähenemisviisi ELi tasandil, kaasa arvatud kooskõlastamine ja võimaluste piires vastavusse viimine olemasolevate ELiga seotud algatuste ja vahenditega,[24] mis on olulised sammaste ja kokkulepitud meetmete jaoks;
- valitsused teevad järelevalvet ja hindavad riikide edusamme vastavalt vajadusele riigi tasandil, sealhulgas Atlandi ookeani piirkonna abimehhanismi toel, ning annavad juhiseid rakendamiseks;
- kaasata tuleks peamised sidusrühmad, sealhulgas riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, majandus- ja sotsiaalvaldkonna osalejad, kodanikuühiskond, teadusasutused ja vabaühendused; sellist kaasamist soodustavad ka avalikud üritused (nt iga-aastased foorumid, firmadevahelised üritused ja esitlused investoritele / kiirrahastamisüritused);
- Atlandi strateegia komitee jälgib korrapäraselt edusamme, et anda poliitilisel tasandil aru, ning vastutab tegevuskava rakendamise tagamise eest;
- spetsiaalne abimehhanism annab ELi liikmesriikidele toetust ettemaksena ja aitab iga samba eesmärke ellu viia; toetus peaks hõlmama ka sidusrühmade kaasamist ja nendevahelise koostöö hõlbustamist ning vajalike andmete kogumist, et koostada lähtestsenaariumid, jälgida edusamme ja neist aru anda ning hallata Atlandi ookeani merendusandmete keskust[25];
- Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava ja Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia kohta teabe andmine on ELi ja liikmesriikide ühine vastutus ning seda tuleb teha nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil; abimehhanismiga arendatakse ja koordineeritakse ühtset teabevahetust ELi Atlandi ookeani piirkonnas.

Tegevuskava elluviimist jälgitakse vastava seire- ja hindamisraamistiku abil, et hinnata seda, mil määral on tegevuskava eesmärgid saavutatud. Selle pideva läbivaatamise tulemuste põhjal võidakse tegevuskava tulevikus muuta.

4.3. RAHASTAMINE JA FONDIDE KASUTUSELEVÕTT

ELi eelarves ei ole Atlandi ookeani piirkonna tegevuskava jaoks vahendeid eraldatud. Kava põhineb peamiselt sellistel ELi ja riiklikel fondidel ja rahastamisvahenditel, mis on eesmärkide ja meetmetega seotud ning mida saab kasutusele võtta. ELi liikmesriigid ja rannikualade korraldusasutused saavad juhinduda tegevuskava ajakavast, et kavandada partnerluslepinguid ja programme, mis on plaanis lõpule viia enne 2020. aasta lõppu.

Järgmist programmitöö perioodi (2021–2027) silmas pidades uuritakse teatises, milliseid rahalisi vahendeid on vaja, et tagada kindlaksmääratud meetmete edukas rakendamine. See

[24] Rahastamisvahendid sõltuvad asjaomaste fondide, programmide ja projektide hindamismenetluste ja -kriteeriumide hindamisest, ilma et need piiraksid seda hindamist..
[25] https://maritime.easme-web.eu/

hõlmab nii liikmesriikide ja ELi eelarvest tehtavaid avaliku sektori investeeringuid kui ka erasektori raha.

ELi liikmesriigid ja nende rannikualad saavad toetuda järgmisele:

- Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, eelkõige:
    - Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) ning
    - Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö programmid,
- programm „Horisont 2020“ ja programm „Euroopa horisont“,
- COSME programm väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks,
- taristuinvesteeringuteks ette nähtud Euroopa ühendamise rahastu,
- liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus“,
- keskkonna ja kliimameetmete programm LIFE,
- reformide tugiprogramm vastavalt rahalise ja tehnilise toetuse taotlusele;
- liidu elanikkonnakaitse mehhanism piiriüleste riskide ennetamiseks ja nendeks valmisolekuks ning merereostuse ennetamiseks merel ja kaldal.

Territoriaalse koostöö programmid, eelkõige Atlandi ookeani piirkonna Interregi programm, hõlbustavad riikidevahelist koostööd, mida käesoleva tegevuskavaga soovitakse saavutada.

EL on selleks eraldanud suures mahus rahalisi vahendeid. Aastatel 2013–2017 said ELi Atlandi ookeani piirkonna ühenduvuse ja keskkonnahoidliku tehnoloogia projektid peaaegu kolme miljardi euro ulatuses laene Euroopa Investeerimispangalt, mis on Euroopa Regionaalarengu Fondi järel suuruselt teine rahastamisallikas. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on samuti andnud oma panuse, pakkudes avaliku ja erasektori investorite riskide vähendamiseks tagatisi. Need laenud ja tagatised on kombineeritud ELi programmide raames ettenähtud toetustega. Platvorm BlueInvest, mis alustas tegevust 2019. aasta septembris, aitab väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel rahastust saada. Neid juhendatakse äritegevuses ja pakutakse toetusi sellisteks tegevusteks nagu edasiarendamine või tutvustamine, et nad saaksid tuua turule uusi tooteid või teenuseid. Komisjoni ettepanekus Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (2021–2027) jätkuprogrammi InvestEU kohta pööratakse suuremat tähelepanu selliste ELi eesmärkide saavutamisele nagu CO_2 heite vähendamine või ringmajandus.

5. LAIEMAD SEOSED JA BREXIT

Tegevuskava rakendamine ei nõua ELi õigusaktide muutmist. Tegevuskava eesmärk on tugevdada ELi Atlandi ookeani piirkonnaga seotud ELi poliitikat ja suurendada selle koostoimet, et toetada säästvat, vastupanu- ja konkurentsivõimelist meremajandust ELi Atlandi ookeani piirkonnas. See hõlmab eelkõige ELi poliitikavaldkondi ja programme, milles käsitletakse sadamaid ja mereühendusi,[26] taastuvenergiat,[27] haridust ja oskusi,[28]

[26] Sadamateenuse osutamise raamistik ja sadamate finantsläbipaistvuse ühised normid https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32017R0352

[27] Läbivaadatud taastuvenergia direktiiv: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.ENG&toc=OJ:L:2018:328:TOC

[28] Euroopa uus oskuste tegevuskava: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=ET

kliimamuutuste leevendamist ja eelkõige oskuste tegevuskava meetmeid, kliimamuutustega kohanemist,[29] keskkonda,[30] ning teadusuuringuid ja innovatsiooni[31].

Tegevuskava toetusbaasi laiendamiseks tuleb teha koostööd tuntud võrgustikega, et kaasata erialaseid sidusrühmi, nagu Euroopa ettevõtlusvõrgustik,[32] FARNET[33] ning piirkondlikud ja kohalikud klastrid. Püütakse saavutada sünergia teiste valitsustevaheliste organitega, nagu Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon[34] ja Atlandi ookeani alaste teadusuuringute liit,[35] mille geograafiline ulatus on sarnane tegevuskavaga.

Alates 1. veebruarist 2020 ei kuulu Ühendkuningriik enam Euroopa Liitu. Ühendkuningriigi kolmanda riigi staatus määrab kindlaks tema osalemistingimused Atlandi ookeani piirkonna tegevuskavas.

6. KOKKUVÕTE

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles selles teatises esitatud tegevuskava ja suuniseid kinnitama. Komisjon kutsub ka Regioonide Komiteed ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed üles esitama arvamusi selle algatuse kohta.

[29] Euroopa roheline kokkulepe: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN
[30] Merestrateegia raamdirektiiv, keskkonnamõju hindamine, keskkonnamõju strateegiline hindamine ja AA avamere tuuleenergia puhul
[31] https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/oceans-and-seas_en
[32] https://een.ec.europa.eu/
[33] https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet2/node_en
[34] https://www.ospar.org/convention
[35] https://www.atlanticresource.org/aora/site-area/background/whoweare